

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

Г.О. Король, Ю.Т. Труш, Т.В. Акімова

**ОБЛІК У ФЕРМЕРСЬКИХ
ГОСПОДАРСТВАХ**

**Розділ II. Форми ведення бухгалтерського обліку та
фінансова звітність фермерського господарства**

УДК 657.3:631.162

Король Г.О., Труш Ю.Т., Акімова Т.В. Облік у фермерських господарствах: Розділ II. Форми ведення бухгалтерського обліку та фінансова звітність фермерського господарства: Навч. посібник – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 70 с.

Представлено матеріал з основних тем другої частини дисципліни «Облік у фермерських господарствах», які передбачені навчальною програмою. Розкриті форми ведення бухгалтерського обліку, зміст та техніка заповнення облікових реєстрів та форм фінансової звітності фермерського господарства.

Призначений для студентів спеціальності 071 – облік і оподаткування, а також може бути корисним викладачам, науковцям, економістам-практикам, керівникам та бухгалтерам фермерських господарств.

Іл. 4. Табл. 13. Бібліогр.: 15 найм.

Друкується за авторською редакцією.

Укладачі: Г.О. Король, канд. екон. наук, проф.

Ю.Т. Труш, канд. екон. наук, доц.

Т.В. Акімова, канд. екон. наук, доц.

Відповідальна за випуск В.Д. Зелікман, канд. екон. наук, доц.

Рецензенти: О.В. Чернецька, канд. екон. наук, доц.

(Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет)

О.М. Губарик, канд. екон. наук, доц.

(Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет)

© Національна металургійна академія

України, 2016

© Король Г.О., Труш Ю.Т., Акімова Т.В.

ПЕРЕДМОВА

В процесі діяльності фермерського господарства згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [1] як його членам, так і зовнішнім користувачам необхідна якісна інформація, на основі якої будуть прийматися управлінські рішення і складатися звітність. Така інформація формується при веденні обліку, форми якого можуть бути різними. Під формою обліку розуміють порядок проходження інформації через облікові документи. Вибір форми обліку залежить від декількох факторів, таких як обсяги виробництва фермерського господарства, чисельність працюючих та ін. При цьому фермерські господарства, враховуючи ці фактори, мають право самостійного вибору форми бухгалтерського обліку з тих, що передбачені законодавством.

Найчастіше фермерські господарства представляють собою невеликі підприємства, тобто являються суб'єктами малого підприємництва, діяльність яких пов'язана з виробництвом, переробкою та реалізацією продукції рослинництва і тваринництва. Для суб'єктів малого підприємництва передбачені спрощені документи бухгалтерського обліку та форми звітності контролюючим органам.

Для здійснення раціонального для умов даного конкретного фермерського господарства вибору форми обліку і відповідних їй бухгалтерських документів, правильного складання звітності за результатами господарських процесів необхідно мати спеціальні знання, які можливо отримати при вивченні дисципліни «Облік у фермерських господарствах».

Дисципліна «Облік у фермерських господарствах» має своєю основою такі дисципліни, як «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II», знання з яких необхідні для успішного засвоєння її програми.

В результаті вивчення дисципліни «Облік у фермерських господарствах» студент повинен правильно застосовувати відповідні законодавчі, правові, нормативні документи, що дасть змогу об'єктивно

відображати в обліку господарські операції у фермерському господарстві, вміти обґрунтовано здійснювати вибір форми бухгалтерського обліку відповідно установленим законодавством критеріям (площа ріллі, вартість валової продукції, кількість працюючих, інтенсивність діяльності), оформляти первинні документи за господарськими операціями, складати відповідні бухгалтерські проведення, здійснювати узагальнення інформації з використанням обумовлених законодавством бухгалтерських реєстрів, відображати вплив господарських операцій на показники фінансової звітності і формувати фінансову звітність фермерського господарства.

5. ФОРМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Згідно із Законом України [1] на фермерське господарство поширюється вимога обов'язкового ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності. Фермерські господарства найчастіше є невеликими за розмірами і масштабами діяльності, оскільки утворюються членами однієї родини і відносяться до суб'єктів мікропідприємництва та малих підприємств. Тому і облік у фермерських господарствах має бути максимально спрощеним та скороченим. Разом з тим, облікова система фермерського господарства повинна надавати інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів фермерського господарства, та відповідати вимогам, що надані в [1]. Отже, облікова інформація повинна бути повною, правдивою та неупередженою і формуватися за принципами обліку: обачність, повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної (фактичної) собівартості, єдиного грошового вимірника та періодичності (основні терміни і поняття з ведення обліку у фермерському господарстві надані в додатку А).

Для врівноваження витрат на організацію і ведення обліку з корисністю від нього фермерським господарствам на законодавчому рівні [2, 3, 4] дозволено самостійно здійснювати вибір форми обліку. Однак цей вибір фермерські господарства здійснюють з урахуванням обмежень, які наведено у табл. 5.1.

5.1. Проста форма обліку для фермерських господарств

Облік за **простою формою** для фермерських господарств передбачає накопичення даних відповідно до потреб управління господарством без використання подвійного запису. Проста форма обліку зобов'язує неодмінне документування усіх господарчих операцій, ведення

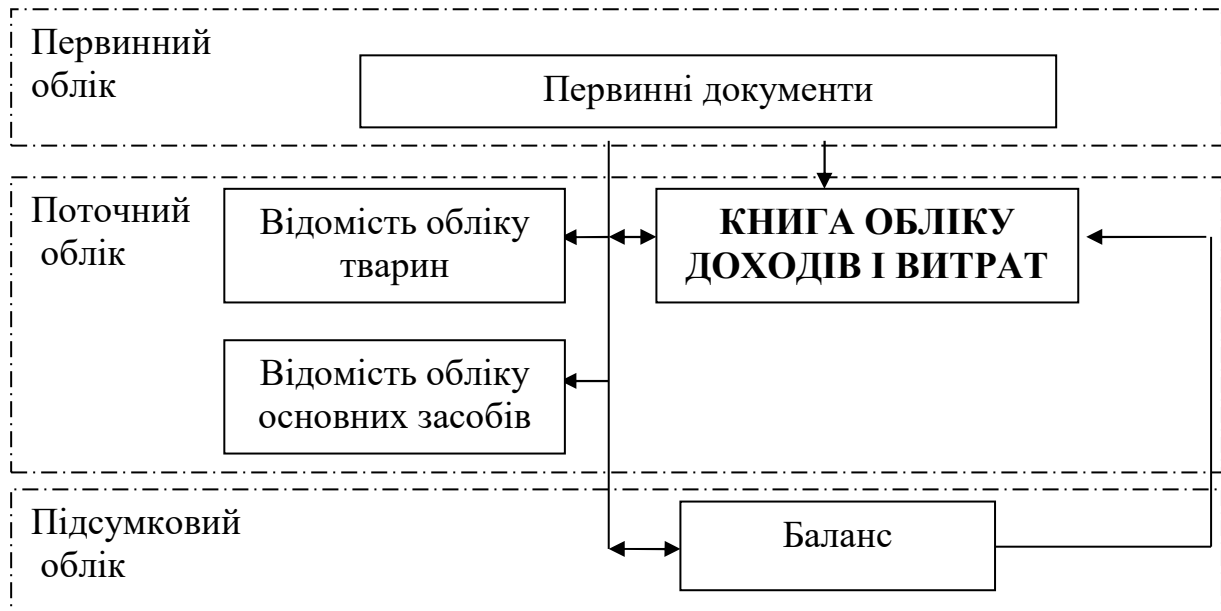
аналітичних відомостей обліку тварин та основних засобів за наявності у фермерського господарства таких видів активів.

Таблиця 5.1

**Форми обліку, рекомендовані фермерським господарствам
до застосування**

Форма обліку	Особливості фермерського господарства	Основні реєстри обліку
Проста для фермерських господарств (без використання подвійного запису)	Господарства, в яких працюють власник (голова) та члени його родини (без залучення найманих працівників)	Книга обліку доходів та витрат [2]
Спрощена для фермерських господарств	Середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не більше 10 осіб, а річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 млн євро, визначену за середньорічним курсом НБУ	Журнал реєстрації господарських операцій фермерського господарства [2]
Проста для малих підприємств	Підприємства з незначним документооборотом (кількістю господарських операцій), що здійснюють діяльність з виконання нематеріаломістких робіт і послуг	Журнал обліку господарських операцій, Відомість 3-м [3]
Спрощена для малих підприємств	Середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) до 50 осіб, а річний дохід від будь-якої діяльності менший від суми, еквівалентної 10 млн євро, визначеної за середньорічним курсом НБУ	Згідно з [3]: Відомість 1-м, Відомість 2-м, Відомість 3-м, Відомість 4-м, Відомість 5-м
Журнал-Головна або Журнально-ордерна форма	Інші господарства, тобто ті, що відповідають статусу великих сільськогосподарських підприємств	Згідно з методичними рекомендаціями [4], реєстри обліку наведені в додатку Б

Основним регістром простої форми обліку є Книга обліку доходів і витрат, на підставі якої може бути складений баланс підприємства. Загальна схема облікового процесу з виділенням технологічних етапів обліку надана на рис. 5.1.

Умовні позначення:

- ← - перенесення даних
- ↔ - зв'язка записів

Рис. 5.1. Технологічна схема облікового процесу за простою формою в умовах фермерського господарства

Книга обліку доходів і витрат являє собою таблицю (таблиця 5.2), в якій здійснюють реєстрацію даних первинних документів за видами доходів та витрат з метою визначення результатів господарювання. Наявність засобів чи джерел їх утворення в Книзі не відображають.

Книгу за потреби можна доповнити необхідними графами чи скоротити відповідно до вимог виробництва, управління та звітності.

На лівому боці аркуша Книги обліку доходів і витрат відображають виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інші доходи, склад яких господар зазначає самостійно. Облік доходів ведеться згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» [5].

Таблиця 5.2

Книга обліку доходів і витрат фермерського господарства за 2015 рік (фрагмент), грн

(лівий бік)

Пор. №	Дата	Номер банківського або касового документа	Зміст запису	Доходи за видами					Загальна сума доходів	Фінансовий результат: прибуток (+) чи збиток (-)	Податкове зобов'язання	Відмітка про одержання
				виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)				надзвичайні доходи				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	06.01	Накладна № 5, ПКО № 6/1	Реалізоване молоко	300,00					300,00		60,00	360,00 (06.01)
2.	08.01	Накладна № 6, виписка банку (ВБ) № 9/1	Реалізований сир	1000,00					1000,00		200,00	1200,00 (09.01)
3.	08.01	Акт № 5, ПКО № 10/1	Надані послуги трактором	200,00					200,00		40,00	240,00 (10.01)
4.	09.01	Накладна № 7, ПКО № 13/1	Реалізоване сіно	50,00					50,00		10,00	60,00 (13.01)
5.	09.01	Накладна № 8, ПКО № 9/1	Реалізоване молоко	400,00					400,00		80,00	480,00 (09.01)
6.	10.01	Накладна № 9, ВБ № 11/1	Реалізований сир	800,00					800,00		120,00	920,00 (11.01)
...
Усього на 31.12. 2015			Фінансовий результат									

Продовження табл. 5.2
(правий бік)

Пор. №	Дата	Номер банківського або касового документа	Зміст запису	Витрати за видами				Інші витрати	Надзвичайні витрати	Загальна сума витрат	Податковий кредит	Вилучення коштів (витрати за рахунок доходу)	Відмітка про одержання
				матеріальні	ремонт	амортизація							
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1	08.01	ПД № 8/1	Закуплені пально-мастильні матеріали	2000,00						2000,00	400,00		2400,00 (8.01)
2	08.01	ПД № 8-2/1	Оплачено електроенергію	750,00						750,00	150,00		900,00 (8.01)
3	09.01	ПД № 9/1	Закуплені корми для корів	4500,00						4500,00	900,00		5400,00 (9.01)
4	09.01	ВКО № 9/1	Закуплене насіння	600,00						600,00	120,00		720,00 (9.01)
5	10.01	ВКО № 10/1	Оплачений ремонт трактора		320,00					320,00	64,00		384,00 (10.01)
6	11.01	Видаткова накладна	Списано продукцію на власне споживання									1200	
...
Усього на 31.12. 2015													

У правій стороні Книги обліку доходів і витрат відображають матеріальні та інші витрати, які обліковують за елементами відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [6]. До матеріальних витрат належить вартість сировини, палива, будівельних матеріалів, запчастин, інших матеріалів, кормів, насіння, садивного матеріалу, тари тощо. Куплені матеріальні цінності одразу списують на виробництво.

Правила ведення Книги обліку доходів та витрат узагальнені в табл. 5.3 на підставі методичних рекомендацій до її заповнення, що викладені в [2].

Таблиця 5.3

Правила заповнення Книги обліку доходів та витрат фермерського господарства

Об'єкт обліку	Правила заповнення
1	2
Виручка від реалізації	1) Суми, отримані господарством від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (графа 5) за діючими цінами, за винятком непрямих податків та інших вирахувань з доходу; 2) податкові зобов'язання з ПДВ (графа 12); 3) дата надходження грошей (графа 13)
Витрати	1) Витрати за елементами з операційної діяльності (графи 18-20); 2) податковий кредит (графа 25); 3) витрати, не враховані в попередніх графах (графа 22); 4) надзвичайні витрати (графа 23); 5) загальна сума витрат, здійснених у зв'язку з веденням господарської діяльності (графа 24)
Стан заборгованості	Результат порівняння даних графи 10 «Загальна сума доходів» та графи 13 «Відмітка про одержання»

1	2
Інвентаризація	Уточнюють суму витрат на різницю перехідних залишків запасів (матеріалів, готової продукції, молодняку тварин, незавершеного виробництва) на кінець та початок періоду на підставі даних про фактичну наявність запасів, яка наведена в інвентаризаційному описі
Основні засоби	Нарахована амортизація (графі 21) згідно з П(С)БО 7 [7]. Амортизація (знос) на продуктивну худобу не нараховується. Амортизація (знос) багаторічних насаджень нараховується з початку плодоношення по плодкових деревах - на 6-7-й рік після закладки, кущових культурах - на 2-3-й рік тощо
Фінансовий результат	Визначають наприкінці року або в разі припинення діяльності як різницю між підсумками графі 10 «Загальна сума доходів» та уточненої суми витрат графі 24 «Загальна сума витрат»

Ведення Книги обліку доходів і витрат не вимагає спеціальної підготовки, вона зрозуміла в користуванні, оскільки записи здійснюються без одночасного відображення взаємозв'язку господарських засобів та джерел. За даними бухгалтерських записів по Книзі обліку доходів і витрат можна отримати відомості про хід господарського процесу, скласти Декларацію з податку на додану вартість, Баланс та Звіт про фінансові результати.

Поряд з перевагами Книга обліку доходів і витрат має ряд недоліків:

- несистематизоване подання інформації про доходи і витрати однієї операції;
- відсутня можливість відображення руху грошових коштів та інших активів у межах підприємства;
- потребує додаткової систематизації інформації для складання фінансового звіту.

5.2. Спрощена форма обліку для фермерських господарств

Основним реєстром за **спрощеною формою** обліку для фермерських господарств є Журнал реєстрації господарських операцій фермерського господарства. Господарські операції в Журналі відображаються з дотриманням принципу подвійного запису. Для більш детального обліку окремих об'єктів (витрат, розрахунків, тварин, продукції тощо) фермер може використовувати реєстри аналітичного обліку. Схематично організація обліку за спрощеною формою має такий вигляд – рис. 5.2.

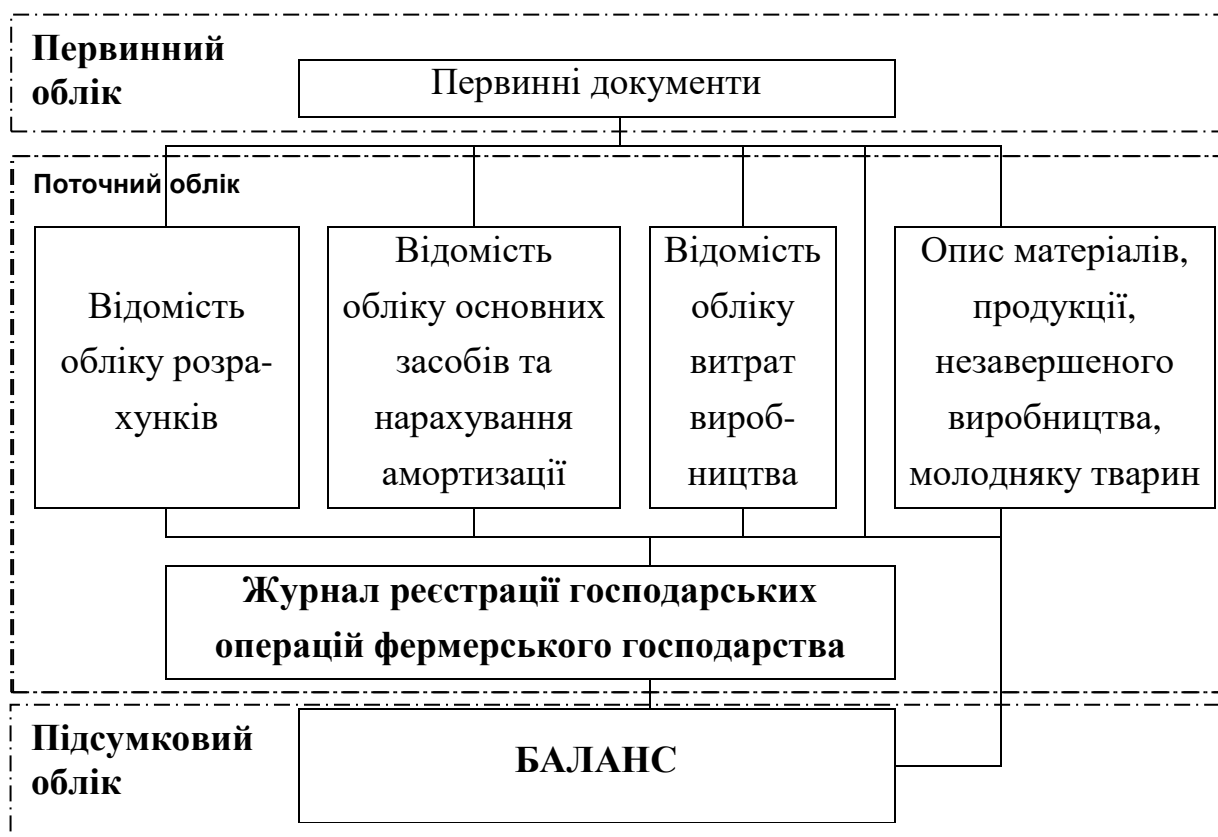

Рис. 5.2. Технологічна схема облікового процесу за спрощеною формою для фермерських господарств

Записи в Журнал реєстрації господарських операцій фермерського господарства виконуються в хронологічному порядку (табл. 5.4). Суцільна нумерація господарських операцій зберігається до кінця господарського

Таблиця 5.4

Журнал реєстрації господарських операцій фермерського господарства за 2015 рік

№ з/п	Дата	Зміст операції та номер документа	Витрати	Доходи	Розрахунки з бюджетом		Розрахунки з організаціями й особами		Розрахунковий рахунок	
					перераховано, зараховано	належить	борг господарства	борг господарству	надійшло	вибуло
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Сальдо початкове									20000	
...
6.	06.01	Відпущене і оплачене молоко		300		60				
7.	08.01	Реалізований сир		1200		200			1000	
8.	08.01	Закуплене паливо	2000		400					2400
9.	08.01	Надані послуги трактором		200		40	240			
...
Усього оборотів за місяць	за дебетом	
	за кредитом	
Сальдо на кінець місяця		

Продовження табл. 5.4

№ з/п	Готівка		Власний капітал (статутний фонд)		Основні засоби		Знос основних засобів		Витрати за рахунок доходу
	одержано	витрачено	зменшення	збільшення	збільшення	зменшення	зменшення	збільшення	
1	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Сп	350			322950	457500			154900	
...
6.	360								
7.									
8.									
9.									
...
Оборот по дебету
Оборот по кредиту
Ск

року. Номер операції вносять в графу 1 «№ п/п». Наводиться дата операції в графі 2 «Дата». У графі 3 «Зміст операції та номер документа» записують зміст господарських операцій у довільній формі. У графах 4–20 Журналу передбачено відображення шляхом подвійного запису щонайменше двох з таких об'єктів обліку:

- витрати і доходи;
- розрахунки з бюджетом;
- розрахунки з організаціями й особами;
- розрахунковий рахунок;
- готівка;
- власний капітал (статутний фонд);
- основні засоби;
- знос основних засобів;
- витрати за рахунок доходу.

Правила заповнення Журналу реєстрації господарських операцій господарства наведені в табл. 5.5.

Таблиця 5.5

Правила заповнення Журналу реєстрації господарських операцій

Назва рахунку	Пояснення
1	2
Витрати	Суми, використані на придбання виробничих запасів (насіння, мінеральних добрив, засобів захисту рослин, палива), оплату послуг і робіт зі сторони, відсотки за банківські кредити, оплату праці найманих осіб. Записи у витрати роблять під час проведення фактичної оплати або при надходженні цінностей (за подією, яка відбулась першою: оплата чи нарахування)
Доходи	Суми, отримані від реалізації готової продукції, тварин, робіт та послуг. Запис роблять у міру надходження коштів. Якщо продукція реалізована, а оплата ще не надійшла, використовують рахунок «Розрахунки з організаціями та особами»

Продовження табл. 5.5

1	2
Розрахунки з бюджетом	Суми податкового кредиту та податкових зобов'язань, які виникають під час розрахункових операцій, використовують для контролю розрахунків з бюджетом за непрямыми податками (ПДВ, акцизний збір) та складання податкової декларації
Розрахунки з організаціями та особами	Стан розрахунків з контрагентами
Поточний рахунок та готівка	Грошові кошти, що зберігаються на поточному рахунку та в касі господарства
Власний капітал	Кошти, внесені засновниками, та фінансовий результат діяльності
Основні засоби	Вартість придбаних (утворених) основних засобів та капітальні інвестиції у вигляді витрат на будівництво і виготовлення основних засобів або закладення багаторічних насаджень власними силами
Знос основних засобів	Суми нарахованої амортизації

Наприкінці року за даними Журналу розраховують фінансовий результат фермерського господарства як різницю підсумків рахунків «Доходи» та «Витрати».

Таким чином, Журнал реєстрації господарських операцій фермерського господарства дозволяє визначити усі необхідні показники для складання фінансової звітності.

5.3. Проста форма обліку для малих підприємств

Рекомендована до застосування малими підприємствами проста форма обліку передбачає проведення подвійного запису, а також дозволяє

здійснювати нарахування заробітної плати. Це є необхідним, оскільки малі підприємства, на відміну від фермерських господарств, можуть бути засновані власниками, які не обов'язково пов'язують свою трудову діяльність зі створеним ними підприємством. Тому для забезпечення протікання виробничого процесу використовується праця найманих робітників.

Облік за **простою формою** для малих підприємств передбачає використання Журналу обліку господарських операцій (табл. 5.6), який рекомендується друкувати у форматі А2.

Операції до журналу вносять у хронологічному порядку на підставі первинних та зведених облікових документів, відомостей нарахування заробітної плати і амортизації, з відображенням суми операції щонайменше на двох рахунках бухгалтерського обліку. За необхідності записи господарських операцій продовжуються на вкладних аркушах до Журналу.

Журнал обліку господарських операцій відкривається на початку кожного місяця перенесенням за кожним рахунком бухгалтерського обліку значень з рядку «Сальдо на кінець місяця» з Журналу за попередній місяць даних рядку в рядок «Сальдо на початок місяця» Журналу за звітний місяць.

Господарські операції реєструються в журналі в хронологічній послідовності позиційним способом. Для реєстрації господарської операції призначені графи 1– 4, а для виконання подвійного запису використовують графи 5– 6:

- графа 1 «№ п/п» – поточний номер операції;
- графа 2 «Дата і номер документа» – вказується дата і номер первинного документа, який підтверджує факт виконання господарської операції;
- графа 3 «Зміст операції» – господарські операції звітного місяця;
- графа 4 «Сума» – сума операції;
- графи 5-46 «Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку» зміни за дебетом і кредитом двох рахунків бухгалтерського обліку відповідних видів активів, власного капіталу, зобов'язань, доходів і витрат.

Таблиця 5.6

Журнал обліку господарських операцій за січень 2015 року (фрагмент), грн

Реєстрація операцій				Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку																	
№ з/п	Дата і номер документа	Зміст операції	Су-ма	10 Основні засоби		13 Знос необоротних активів		15 Капітальні інвестиції		20 Виробничі запаси		23 Виробництво		26 Готова продукція		30 Каса		31 Рахунки в банках		37 Розрахунки з різними дебіторами	
				дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Сальдо на початок місяця				457500			154900									350		20000			
1.	01.01	Отримані на склад корми	800							800											
2.	01.01	ПДВ	160																		
3.	02.01	Передане сіно	300								300	300									
4.	02.01	Нарахована заробітна плата	9000									9000									
5.	06.01	Передане молоко до комори	200										200	200							
6.	06.01	Оплачене відпущене молоко	360													360					
7.	06.01	ПДВ	60																		
8.	06.01	Списана собівартість молока	200												200						
9.	07.01	Переданий з виробництва сир	600										600	600							
10.	08.01	Реалізований сир	1200																	1200	
11.	08.01	ПДВ	200																		
12.	08.01	Списана собівартість сиру	600												600						
13.	08.01	Закуплене паливо	2400							2000									2400		
14.	08.01	Надані послуги трактором	240																	240	
15.	08.01	ПДВ	40																		
...
Усього оборотів за місяць	за дебетом																				
	за кредитом																				
Сальдо на кінець місяця																					

Продовження табл. 5.6

№ з/п	Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку																								
	40 Власний капітал		44 Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)		64 Розрахунки за податками й платежами		66 Розрахунки з оплати праці		68 Розрахунки за іншими операціями		70 Доходи		79 Фінансові результати		84 Витрати операційної діяльності		85 Інші витрати		14, 18, 35, 39, 47, 55, 69						
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет
1	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	
Сп	322950																								
1.										800															
2.					160					160															
3.																									
4.								9000																	
5.																									
6.												360													
7.						60					60														
8.															200										
9.																									
10.												1200													
11.						200					200														
12.															600										
13.					400																				
14.												240													
15.						40					40														
...
ОД																									
ОК																									
СК																									

Підсумкові дані у Журналі визначають підрахунком суми оборотів за дебетом і кредитом усіх рахунків бухгалтерського обліку і виведенням сальдо на кінець місяця (графи 5–46). Суми дебетових і кредитових оборотів за місяць повинні бути однаковими і дорівнювати сумі з граfi 4 «Сума господарської операції» у рядку «Усього оборотів за місяць».

Для аналітичного обліку розрахунків з оплати праці з дебіторами і кредиторами малі підприємства застосовують Відомість 3-м (табл. 5.7), підсумкові дані якої (без повторення записів, що здійснюються у Журналі безпосередньо з первинних документів) заносять до Журналу обліку господарських операцій з позначенням у граfi 3 «Відомість 3-м».

5.4. Спрощена форма обліку для малих підприємств

Для малих підприємств спрощена форма бухгалтерського обліку передбачає узагальнення інформації про господарські операції у відповідних регістрах бухгалтерського обліку (табл. 5.8):

1) Відомість 1-м:

Розділ I. Облік готівки і грошових документів

Розділ II. Облік грошових коштів та їх еквівалентів

2) Відомість 2-м Облік запасів

3) Відомість 3-м:

Розділ I. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами за податками й платежами, довгострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів:

Розділ II. Облік розрахунків з оплати праці;

4) Відомість 4-м:

Розділ I. Облік необоротних активів та амортизації (зносу)

Розділ II (зворотна сторона). Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів

Таблиця 5.7

ВІДОМІСТЬ 3-м за січень 2015 р.

Розділ I. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами, за податками і платежами, облік довгострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів

За рахунками 37, 55, 64, 68 і 69

№ запису	Номер документа	Показники	Сальдо на початок місяця			Усього за дебетом		З кредиту рахунку в дебет рахунків			
			дата виникнення заборгованості (зобов'язань)	дебет	кредит	кореспондуючий рахунок	сума	дата	20 Виробничі запаси	26 Готова продукція	30 Каса
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Накладна № 6, ВБ № 9/1	ПП Гриць І.І.	-	-	-	70	1200				
2	Акт № 5, ПКО № 10/1	Івора І.А.	-	-	-	70	240				
Σ							1440				

Продовження табл. 5.7

№ запису	З кредиту рахунку в дебет рахунків							Сальдо на кінець місяця		
	31 Рахунки в банках	37 Розрахунки з різними дебіторами	84 Витрати операційної діяльності	70 Доходи	14, 15, 18, 35, 39, 40, 44, 47, 55, 64, 66, 68, 85			усього за кредитом	дебет	кредит
1	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1									1200	
2									240	
Σ										

Продовження табл. 5.7

Зворотня сторона Відомості 3-м

Розділ II. Облік розрахунків з оплати праці (рахунок 66)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Залишок несплаченої заробітної плати на початок місяця (кредит)	З кредиту рахунку 66 в дебет рахунків					Разом за кредитом рахунку
				47 Забезпечення майбутніх витрат і платежів	84 Витрати операційної діяльності	85 Інші затрати	15, 30, 31, 39, 64, 66		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Кузьменко Андрій Васильович	Водій	780,00		2400,00				2600,00
2.	Полтавець Геннадій Григорович	Комірник	560,00		2000,00				2383,33
3.	Полтавець Потап Пархомович	Дояр	640,00		1900,00				1950,00
	Усього		1980,00		6300,00				6933,33

Продовження табл. 5.7

№ з/п	У дебет рахунку 66 з кредиту рахунків								Залишок несплаченої заробітної плати на кінець місяця (кредит)	
	30 Каса		64 Розрахунки за податками й платежами	66 Розрахунки з оплати праці	68 Розрахунки за іншими операціями	70 Доходи	31, 37, 40			Разом за дебетом рахунку
	Видано аванс	Сплачена заборгованість								
1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	1000,00	780,00								
2	1000,00	560,00								
3	1000,00	640,00								
Σ	1000,00	1980,00								

**Загальна характеристика реєстрів, що застосовуються
при спрощеній формі бухгалтерського обліку для малих підприємств**

Назва бухгалтерського реєстру	Призначення	Узагальнення інформації за рахунками	Підстава для виконання записів
1	2	3	4
Відомість 1-м: Розділ І. Облік готівки і грошових документів Розділ ІІ. Облік грошових коштів та їх еквівалентів	Систематизація інформації про наявність і рух готівки, грошових коштів на рахунках у банках, еквівалентів грошових коштів, грошових коштів у дорозі та грошових документів	Розділ І. 30 «Каса»; розділ ІІ. 31 «Рахунки в банках»	Первинні та зведені облікові документи (звіти касира і додані до них прибуткові та видаткові касові ордери, виписки банку і додані до них документи тощо)
Облік запасів Відомість 2-м	систематизація інформації про наявність і рух сировини й матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, палива, тари й тарних матеріалів, будівельних матеріалів та матеріалів, переданих в переробку, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, інших матеріалів, тварин на вирощуванні і відгодівлі, малоцінних та швидкозношуваних предметів, готової продукції і товарів	20 «Виробничі запаси» 26 «Готова продукція»	Первинні документи та/або накопичувальні відомості, звіти, аркуші-розшифровки, у яких узагальнюється надходження запасів та їх використання, і вибуття за звітний місяць

1	2	3	4
Відомість 3-м: Розділ І. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами за податками й платежами, довгострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів Розділ ІІ. Облік розрахунків з оплати праці	Систематизація господарських операцій по розрахункам з постачальниками та підрядниками, покупцями і замовниками, з підзвітними особами, різними дебіторами і кредиторами, з учасниками, за податками й платежами, за відрахуванням на пенсійне забезпечення, соціальне страхування, на випадок безробіття, індивідуальне і майна, по розрахункам з оплати праці, доходів майбутніх періодів і резерву сумнівних боргів	Розділ І. 37 «Розрахунки з різними дебіторами»; 55 «Інші довгострокові зобов'язання»; 64 «Розрахунки за податками й платежами»; 68 «Розрахунки за іншими операціями»; 69 «Доходи майбутніх періодів»; Розділ ІІ. 66 «Розрахунки з оплати праці»	Первинні документи за господарськими операціями, щодо яких кореспондуються зазначені у Відомості рахунки бухгалтерського обліку
Відомість 4-м: Розділ І. Облік необоротних активів та амортизації (зносу); Розділ ІІ (зворотна сторона). Облік капітальних і фінансо-	Систематизація інформації про наявність, рух і знос необоротних активів (основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів), про капітальні і фінансові інвестиції та інші необоротні активи	Розділ І. 10 «Основні засоби»; 13 «Знос необоротних активів» Розділ ІІ. 14 «Довгострокові фінансові інвестиції»;	Первинні і зведені облікові документи (акти приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, актів списання, розрахунку амортизації тощо).

1	2	3	4
вих інвестицій та інших необоротних активів		15 «Капітальні інвестиції»; 18 «Інші необоротні активи»; 35 «Поточні фінансові інвестиції»	
Відомість 5-м: Розділ I. Облік витрат; Розділ II. Облік витрат на виробництво; Розділ III. Облік доходів і фінансових результатів; Розділ IV. Облік власного капіталу, витрат майбутніх періодів, забезпечень майбутніх витрат і платежів	систематизації інформації про доходи від реалізації, інші операційні, інші звичайні і надзвичайні доходи, вирахування з доходу, про витрати операційної діяльності за елементами (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати), про витрати майбутніх періодів, про фінансові результати, про нерозподілені прибутки (непокриті збитки) та використання прибутку, а також про власний (статутний, пайовий, додатковий, резервний, неоплачений, вилучений) капітал, створення і використання забезпечень майбутніх витрат і платежів	Розділ I. 84 «Витрати операційної діяльності»; 85 «Інші витрати» Розділ II. 23 «Виробництво» Розділ III. 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»; 70 «Доходи»; 79 «Фінансові результати» Розділ IV. 39 «Витрати майбутніх періодів»; 40 «Власний капітал»; 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»	Первинні документи за господарськими операціями, які підтверджують виникнення витрат у виробництві та отримання доходів

5) Відомість 5-м:

Розділ I. Облік витрат

Розділ II. Облік витрат на виробництво

Розділ III. Облік доходів і фінансових результатів

Розділ IV. Облік власного капіталу, витрат майбутніх періодів, забезпечень майбутніх витрат і платежів

б) Оборотно-сальдова відомість.

Відомості відкриваються на початку кожного місяця та закриваються в кінці місяця. Сума за будь-якою операцією відображається у відомості обліку за рахунком, що кредитується, у графі рахунку, що дебетується, та одночасно (за сумою операції або загальним підсумком оборотів за місяць) у відомості обліку за рахунком, що дебетується, із зазначенням кореспондуючого рахунку. Залишки коштів за відомостями повинні бути зівставлені з відповідними даними первинних та зведених документів, на підставі яких були зроблені записи (звіт касира, банківські виписки тощо).

5.5. Запитання для самоперевірки

5.5.1. Контрольні запитання

1. Які форми бухгалтерського обліку може використовувати фермерське господарство (ФГ)?
2. Чи всі ФГ зобов'язані вести бухгалтерський облік? Скласти фінансову звітність?
3. За яких умов ФГ має право не складати балансу?
4. Які особливості обліку у ФГ за простою формою обліку?
5. Опишіть технологічну схему облікового процесу за простою формою в умовах ФГ.
6. Розкажіть про особливості обліку у ФГ за спрощеною формою обліку.
7. За якими принципами побудована Книга обліку доходів і витрат?
8. Опишіть будову Журналу обліку господарських операцій.
9. З якою метою використовуються реєстри бухгалтерського обліку за спрощеної форми обліку?

10. Охарактеризуйте просту форму бухгалтерського обліку малих підприємств та особливості її застосування ФГ. Наведіть її переваги та недоліки.
11. З'ясуйте особливості спрощеної форми бухгалтерського обліку малих підприємств та її застосування ФГ.
12. Охарактеризуйте форми бухгалтерського обліку для середніх і великих ФГ.
13. Яка форма обліку не передбачає виконання бухгалтерських проведень?
14. Чи за всіма формами обліку вимагається складання первинних документів?
15. За яким принципом нараховуються доходи і витрати у ФГ?

5.5.2. Практичне завдання

Завдання 5.1. Фермерське господарство у звітному періоді оформило такі господарські операції:

- 01.04.16 оплатило орендну плату за землю в сумі 12 000 грн/ місяць (без ПДВ), якою користувалося у травні, складене платіжне доручення 1/4;
- 02.04.16 отримало зерно ярового ячменю вартістю 50 000 грн (у т.ч. ПДВ), складено прибуткову накладну № 15;
- 03.04.16 проведено оплату за ячмінь, складено платіжне доручення 2/4;
- 04.04.16 придбано добриво на суму 30 000 грн (у т.ч. ПДВ), складена прибуткова накладна № 16; оплата добрива проведена в той самий день, складено платіжне доручення 4/4;
- 05.04.16 надані послуги з планування посіву на місцевості, складений акт виконаних робіт на суму 500 грн (у т.ч. ПДВ);
- 07.04.16 готівкою оплачений ремонт трактора вартістю 800 грн місяць (без ПДВ), складено ВКО № 9, підписаний акт виконаних робіт № 25/4;
- 08.04.16 відвантажено зерно ячменю власного виробництва на суму 120 000 тис. грн (у т.ч. ПДВ), складена видаткова накладна № 13;

- 09.04.16 отримано оплату за ячмінь;
- 10.04.16 використано ячмінь власного виробництва на особисті потреби членів фермерського господарства, загальною вартістю 3 000 грн;
- 13.04.16 отримані в касу кошти для виплати авансу найманим робітникам в сумі 4500 грн;
- 14.04.16 виданий аванс по платіжній відомості № 7 у сумі 4300 грн;
- 15.04.16 видані кошти для придбання господарчого інвентарю в сумі 300 грн, складений ВКО № 10;
- 16.04.16 переданий інвентар у комору, складено авансовий звіт на суму 280 грн (у т.ч. ПДВ), решта коштів повернута в касу і складено ПКО № 6;
- 17.04.16 реалізовано насіння сояшнику на суму 36 000 грн (у т.ч. ПДВ), складена видаткова накладна № 14;
- 24.04.16 отримані кошти за сояшник;
- 30.04.16 нараховані витрати за оренду приміщення 12 000 грн/ місяць, підписаний акт наданих послуг № 4;
- 30.04.16 нарахована амортизація на основні засоби 4 352 грн;
- 30.04.16 нарахована заробітна плата найманим робітникам в сумі 6852 грн.

Оформити наведені операції з використанням усіх можливих форм обліку, провести нарахування і утримання всіх необхідних податків та зборів із заробітної плати.

6. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Фермерське господарство як юридична особа згідно з чинним законодавством зобов'язане здійснювати розрахунки з бюджетом та складати фінансову і статистичну звітність. Разом з тим фермерські господарства, які мають право застосовувати просту форму обліку, рекомендовану саме фермерським господарствам, звільнені від такого зобов'язання і складають баланс за бажанням власників – членів господарства. Персональну відповідальність за достовірність складеної звітності несе Голова фермерського господарства.

Фермерські господарства в залежності від характеру своєї виробничої діяльності й структурного складу можуть надавати:

- спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва; таке право мають фермерські господарства – суб'єкти мікропідприємництва, які підпадають під відповідні вимоги податкового законодавства [8];
- фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва [9].

Зміст і форми спрощеного фінансового звіту та фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва встановлює П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [8]. Так, спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва включає Баланс (форма № 1-мс) і Звіт про фінансові результати (форма № 2-мс), Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва включає Баланс (форма № 1-м) і Звіт про фінансові результати (форма № 2-м).

Заповнення фінансового звіту фермерського господарства здійснюється у тисячах гривень з одним десятковим знаком після коми. Звіт складається на кінець останнього дня звітного періоду. Тому річний фінансовий звіт складають за станом на кінець дня 31 грудня. Відповідно до Порядку подання фінансової звітності [10] фермерські господарства повинні подавати фінансову звітність не пізніше 28 лютого наступного за звітним роком.

6.1. Баланс фермерського господарства

Бухгалтерський баланс як найважливіший елемент методу бухгалтерського обліку є одним із способів узагальнення і групування наявних господарських засобів і джерел їх формування на певну дату. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» баланс (звіт про фінансовий стан) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання, власний капітал (рис. 6.1) [11].

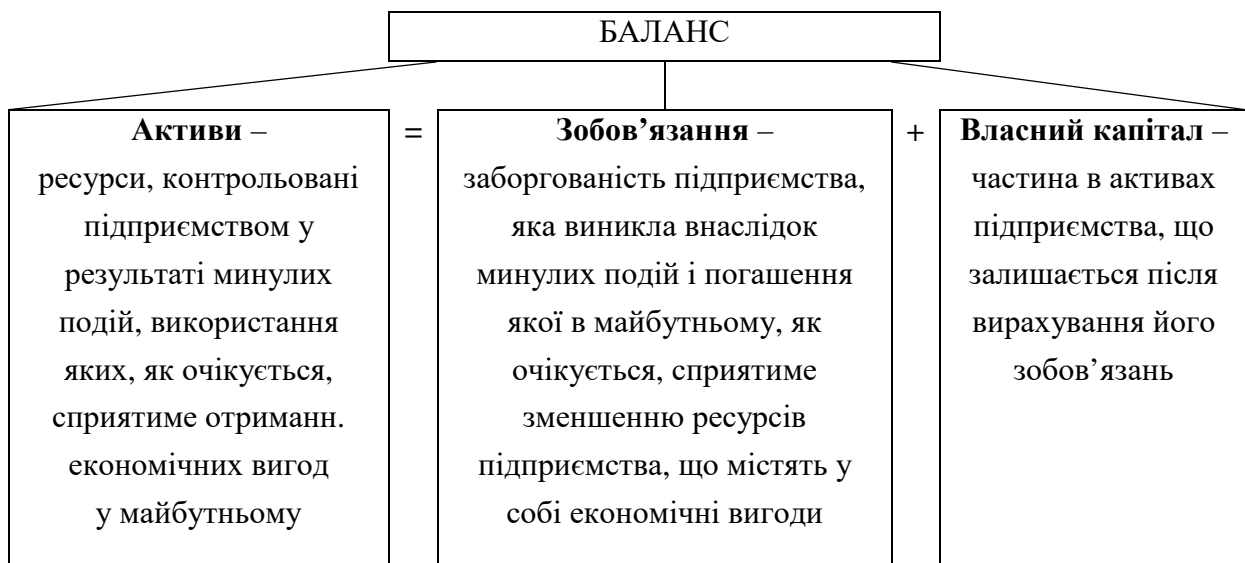

Рис. 6.1. Структура балансу [11]

В активі балансу наводяться господарські засоби, а зобов'язання і власний капітал наповнюють пасив балансу. Отже, баланс складається з двох частин – активу і пасиву.

Кожен окремий вид засобів в активі або джерел їх формування в пасиві називається статтею балансу. Активні статті слугують для відображення господарських коштів за складом, розміщенням і використанням, на них відображаються всі матеріальні та нематеріальні цінності, грошові кошти та дебіторська заборгованість. Пасивні статті свідчать про джерела утворення і цільове призначення тих господарських коштів, які є у розпорядженні підприємства, на них відображаються

джерела надходження коштів, всі види боргів та прибуток. Тобто актив і пасив балансу відображають ту саму сукупність засобів у двох різних групуваннях. Виходячи з цього, вартість усіх засобів підприємства завжди відповідає сумі джерел їх надходження, або іншими словами, підсумки за активом і пасивом балансу завжди є рівними.

Баланс за формою № 1-м, яку використовують фермерські господарства – суб'єкти малого підприємництва, наведений у додатку В. Зміст статей Балансу регулюється пунктом 2 розділу II П(С)БО 25 [8]. Баланс складається на підставі залишків на рахунках бухгалтерського обліку в грошовому вираженні. Для спрощення процедури перенесення залишків до балансу в табл. 6.1 наведений зміст статей Балансу за формою № 1-м та відповідність рахунків спрощеного плану рахунків [12, 13] статтям Балансу, складеного за цією формою.

Отже, фермерські господарства, які відповідають критеріям мікропідприємництва [9], можуть складати спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (додаток Г). Баланс за формою № 1-мс та відповідність рахунків спрощеного плану рахунків статтям цього звіту наведений у табл. 6.2.

6.2. Звіт про фінансові результати фермерського господарства

Фінансовий результат діяльності фермерського господарства визначається зіставленням доходів, одержаних фермерським господарством за звітний період, і витрат, які зазнало господарство за цей же період.

Доходи, згідно з НП(С)БО 1 [11], – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Таблиця 6.1

Зміст статей Балансу за формою № 1-м та відповідність рахунків спрощеного плану рахунків його статтям

Стаття балансу	Код рядка	Зміст статті	Залишок за рахунком
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	Вартість витрат на придбання (створення) як матеріальних, так і нематеріальних необоротних активів. Вартість витрат на придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	15
Основні засоби:	1010	рядок 1011 – рядок 1012	-
– первісна вартість;	1011	Первісна вартість власних та отриманих на основі фінансового лізингу, довірчого управління об'єктів та цілісних державних майнових комплексів, що належать до складу основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів (у підсумок балансу не включається)	10
– знос	1012	Накопичений знос об'єктів, наведених у рядку 1011 (наводиться у дужках, у підсумок балансу не включається)	13
Довгострокові біологічні активи	1020	Справедлива вартість довгострокових біологічних активів, якщо вони обліковуються за справедливою вартістю. Залишкова вартість довгострокових біологічних активів, якщо вони обліковуються за первісною вартістю	16

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	Вартість довгострокових фінансових інвестицій терміном більше року, а також всі фінансові інвестиції, що не можуть бути вільно реалізовані у будь-який час	14
Інші необоротні активи	1090	Вартість довгострокової дебіторської заборгованості, відстрочених податкових активів та інших необоротних активів, що не можуть бути включені до складу зазначених статей першого розділу	18
Усього за розділом I	1095	Рядок 1005+ рядок 1010+ рядок 1020+ рядок 1030+ рядок 1090	
II. Оборотні активи			
Запаси, у тому числі готова продукція	1100	Вартість сировини, основних та допоміжних матеріалів, палива покупних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, запчастин, тари (окрім інвентарної), будматеріалів, інших матеріалів, витрат на незавершене виробництво; собівартість готової продукції; покупна вартість товарів	20, 23, 26
	1103	Собівартість готової продукції, покупна вартість товарів (у підсумок балансу не включається)	26
Поточні біологічні активи	1110	Вартість поточних біологічних активів рослинництва (які оцінені за справедливою вартістю) і тваринництва, облік яких ведеться згідно з П(С)БО 30 [14]	21
Дебіторська заборгованість	1125	Заборгованість покупців (замовників) за відвантаженою продукцією, виконані роботи, надані послуги, включаючи забезпечену вексями,	37

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
за товари, роботи, послуги		за вирахуванням резерву сумнівних боргів	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток	1135	Визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових та податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за тимчасовою непрацездатністю	64
	1136	Дебіторська заборгованість за податком на прибуток (у підсумок балансу не включається)	64
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Інші види поточної дебіторської заборгованості, що не можуть бути включені до складу вище вказаних статей	37
Поточні фінансові інвестиції	1160	Вартість поточних фінансових інвестицій терміном до одного року, які можуть бути реалізовані у будь-який момент	35
Гроші та їх еквіваленти	1165	Гривневі та валютні кошти, готівкові та безготівкові	30, 31
Витрати майбутніх періодів	1170	Витрати, що мали місце протягом звітного періоду, але належать до наступних періодів, зокрема пов'язані з підготовкою до сезонних робіт та ін.	39
Інші оборотні активи	1190	Вартість оборотних активів, що не може бути включена до складу інших статей другого розділу	37
Усього за розділом II	1195	Рядок 1100+ рядок 1110+ рядок 1125+ рядок 1135+ рядок 1155+ рядок 1160+рядок1165+рядок 1170+рядок 1190	

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	Балансова вартість необоротних активів, утримувані для продажу, та групи вибуття, облік яких ведеться згідно з П(С)БО 27 [15]	20
Баланс	1300	Рядок 1095+ рядок 1195+ рядок 1200	
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	Сума складеного капіталу, відображена в установчих документах; сума внесків засновників понад зареєстровану частину капіталу	40
Додатковий капітал	1410	Сума дооцінки необоротних активів, вартість безоплатно отриманих необоротних активів та інші види додаткового капіталу	40
Резервний капітал	1415	Сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства, та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку	40
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Сума нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)	44
Неоплачений капітал	1425	Сума заборгованості власників за внесками до зареєстрованого капіталу (наводиться в дужках, вираховується з підсумку балансу)	40
Усього за розділом I	1495	Рядок 1400+рядок 1410+рядок 1415±рядок 1420–рядок 1425	
II. Довгострокові зобов'язання, цільове	1595	Сума заборгованості банкам, що не є поточними зобов'язаннями; сума довгострокової заборгованості за залученням позикового капіталу	47, 48 ,55

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
фінансування та забезпечення		(окрім кредитів банків), на яку нараховуються відсотки, та за іншими зобов'язаннями; сума залишку цільового фінансування, забезпечення майбутніх витрат і платежів	
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	Сума короткострокових кредитів банків та нарахованих на кінець періоду відсотків за їх використання	68
Поточна кредиторська заборгованість за:			
– довгостроковими зобов'язаннями;	1610	Сума довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню у поточному періоді	68
– товари, роботи, послуги;	1615	Заборгованість постачальникам та підрядникам за одержані товари, роботи, послуги, включаючи забезпечену вексями	68
– розрахунками з бюджетом;	1620	Суми заборгованості перед бюджетом за всіма видами податків та платежів	64
– у тому числі з податку на прибуток;	1621	Сума заборгованості за податком на прибуток (у підсумок балансу не включається)	64
– розрахунками зі страхування;	1625	Суми заборгованості перед органами соціального страхування та за іншими видами страхування	64
– розрахунками з оплати праці	1630	Нарахована заборгованість перед робітниками з оплати праці	66

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
Доходи майбутніх періодів	1665	Доходи, що мали місце протягом звітнього періоду, але належать до наступних періодів, зокрема доходи у вигляді авансових платежів за здані в оренду основні засоби та ін.	69
Інші поточні зобов'язання	1690	Сума зобов'язань, що не може бути включена до складу інших статей цього розділу, зокрема заборгованість за одержаними авансами, перед учасниками та ін.	68
Усього за розділом III	1695	Рядок 1600+ рядок 1610+ рядок 1615+ рядок 1620+ рядок 1625+ рядок 1630+рядок1665+рядок 1690	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	Сума зобов'язань, що пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, що визначаються згідно з П(С)БО 27 [15]	
Баланс	1900	Рядок 1495+ рядок 1595+ рядок 1695+ рядок 1700	

Таблиця 6.2

Зміст статей Балансу за формою № 1-мс та відповідність рахунків спрощеного плану рахунків його статтям

Стаття балансу	Код рядка	Зміст статті	Залишок за рахунком
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	рядок 1011–рядок 1012	
	1011	Первісна вартість власних та отриманих на основі фінансового лізингу, довірчого управління об'єктів та цілісних державних майнових комплексів, що належать до складу основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів. Вартість витрат на придбання (створення) як матеріальних, так і нематеріальних необоротних активів. Вартість витрат на придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів. Справедлива вартість довгострокових біологічних активів, якщо вони обліковуються за справедливою вартістю. Залишкова вартість довгострокових біологічних активів, якщо вони обліковуються за первісною вартістю (у підсумок балансу не включається)	10, 15, 16
	1012	Накопичений знос об'єктів, наведених у рядку 1011 (надано у дужках, у підсумок балансу не включається)	13
– первісна вартість;			
– знос			

Продовження табл. 6.2

1	2	3	4
Інші необоротні активи	1090	Вартість довгострокових фінансових інвестицій терміном більше року, а також усі фінансові інвестиції, що не можуть бути вільно реалізовані у будь-який час. Вартість довгострокової дебіторської заборгованості, відстрочених податкових активів та інших необоротних активів, що не можуть бути включені до складу зазначених статей першого розділу	14, 18
Усього за розділом І	1095	Рядок 1010+ рядок 1090	
ІІ. Оборотні активи			
Запаси	1100	Вартість сировини, основних та допоміжних матеріалів, палива покупних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, запчастин, тари (окрім інвентарної), будматеріалів, інших матеріалів, витрат на незавершене виробництво; собівартість готової продукції; покупна вартість товарів. Вартість поточних біологічних активів рослинництва (які оцінені за справедливою вартістю) і тваринництва, облік яких ведеться згідно з П(С)БО 30 [14]. Балансова вартість необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття, облік яких ведеться згідно з П(С)БО 27 [15]	20, 21, 23, 26
Поточна дебіторська заборгованість	1155	Заборгованість покупців (замовників) за відвантажену продукцію, виконані роботи, надані послуги, включаючи	37, 64

Продовження табл. 6.2

1	2	3	4
		забезпечену векселями, за вирахуванням резерву сумнівних боргів. Визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових та податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за тимчасовою непрацездатністю. Інші види поточної дебіторської заборгованості, що не можуть бути включені до складу зазначених статей	
Гроші та їх еквіваленти	1165	Гривневі та валютні кошти, готівкові та безготівкові	30, 31, 35
Інші оборотні активи	1190	Вартість поточних фінансових інвестицій терміном до одного року, які можуть бути реалізовані у будь-який момент. Витрати, що мали місце протягом звітного періоду, але належать до наступних періодів, зокрема пов'язані з підготовкою до сезонних робіт та ін. Вартість оборотних активів, що не може бути включена до складу інших статей другого розділу	35, 37, 39
Усього за розділом II	1195	Рядок 1100+рядок 1155+ рядок1165+рядок 1190	
Баланс	1300	Рядок 1095+ рядок 1195	
<i>ПАСИВ</i>			
I. Власний капітал			
Капітал	1400	Сума складеного капіталу, відображена в установчих документах; сума внесків засновників понад зареєстровану частину капіталу. Сума дооцінки необоротних активів, вартість безоплатно отриманих необоротних активів та інші види	40

Продовження табл. 6.2

1	2	3	4
		додаткового капіталу. Сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку. Сума заборгованості власників за внесками до зареєстрованого капіталу вираховується з підсумку статті	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Сума нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)	44
Усього за розділом І	1495	Рядок 1400±рядок 1420	
ІІ. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	Сума заборгованості банкам, що не є поточними зобов'язаннями; сума довгострокової заборгованості за залученням позикового капіталу (окрім кредитів банків), на яку нараховуються відсотки, та за іншими зобов'язаннями; сума залишку цільового фінансування, забезпечення майбутніх витрат і платежів	47, 48 ,55
ІІІ. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	Сума короткострокових кредитів банків та нарахованих на кінець періоду відсотків за їх використання. Сума довгострокових зобов'язань за кредитами банків, яка підлягає погашенню у поточному періоді	68
Поточна кредиторська заборгованість за:			

Продовження табл. 6.2

1	2	3	4
– товари, роботи, послуги	1615	Заборгованість постачальникам та підрядника за одержані товари, роботи, послуги, включаючи забезпечену векселями	68
– розрахунками з бюджетом	1620	Суми заборгованості перед бюджетом за всіма видами податків та платежів	64
– розрахунками зі страхування	1625	Суми заборгованості перед органами соціального страхування та за іншими видами страхування	64
– розрахунками з оплати праці	1630	Нарахована заборгованість перед робітниками з оплати праці	66
Інші поточні зобов'язання	1690	Сума зобов'язань, що не може бути включена до складу інших статей цього розділу, зокрема заборгованість за одержаними авансами, перед учасниками та ін. Сума довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню у поточному періоді. Доходи, що мали місце протягом звітного періоду, але належать до наступних періодів, зокрема доходи у вигляді авансових платежів за здані в оренду основні засоби та ін. Сума зобов'язань, що пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, що визначаються згідно з П(С)БО 27 [15]	68, 69
Усього за розділом III	1695	Рядок 1600+ рядок 1615+ рядок 1620+ рядок 1625+ рядок 1630 + рядок 1690	
Баланс	1900	Рядок 1495+ рядок 1595+ рядок 1695	

Витрати – зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками) [11].

Загальна схема формування доходів і витрат – наведена рис. 6.2.

Господарська операція	Дебет	Кредит
Нарахування доходів	Надходження активів Зменшення зобов'язань	Доходи
Списання доходів на фінансовий результат	Доходи	Фінансовий результат
Нарахування витрат	Витрати	Вибуття активів. Збільшення зобов'язань
Списання витрат на фінансовий результат	Фінансовий результат	Витрати
Відображення впливу доходів і витрат на власний капітал підприємства	Фінансовий результат	Прибуток звітного періоду

Рис. 6.2. Схема формування доходів і витрат фермерського господарства

У Звіті про фінансові результати відображають і податки, які фермерське господарство нараховує до сплати по результатах діяльності за звітний період.

Звіт про фінансові результати за формою № 2-м наведений у додатку В. Цей звіт складається за обліковими даними за звітний рік, що узагальнені на рахунках доходів та витрат. Для спрощення процедури перенесення оборотів за рахунками доходів та витрат до Звіту про фінансові результати за формою № 2-м встановлена відповідність рахунків спрощеного плану рахунків статтям цього звіту. (табл. 6.3). Зв'язок статей спрощеного Звіту про фінансові результати за формою № 2-мс (додаток Г), який можуть складати фермерські господарства – суб'єкти мікропідприємництва – з рахунками спрощеного плану рахунків [12, 13] наведений у табл. 6.4.

Таблиця 6.3

Зміст статей звіту про фінансові результати за формою № 2-м та відповідність рахунків спрощеного плану рахунків статтям звіту

Стаття звіту про фінансові результати	Код рядка	Зміст статті	Оборот за рахунком
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Сума доходу від реалізації товарів, робіт, послуг, визнаного згідно з П(С)БО 15 [5], за вирахуванням непрямих податків і зборів та інших вирахувань з доходу	70
Інші операційні доходи	2120	Сума доходу від операційної оренди активів; доходу від реалізації оборотних активів (окрім продукції, товарів, фінансових інвестицій), необоротних активів; доходу від операційної курсової різниці та ін.; сума доходу від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, доходу від зміни вартості поточних біологічних активів, визнаного згідно з П(С)БО 15 [5] та П(С)БО 30 [14],	74
Інші доходи	2240	Сума дивідендів, процентів, доходів від участі в капіталі, від фінансових інвестицій, неопераційних курсових різниць та ін., визнаного згідно з П(С)БО 15 [5]	74
Разом доходи	2280	Рядок 2000+ рядок 2120+ рядок 2240	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Сума виробничої собівартості реалізованої продукції, яка складається з прямих матеріальних витрат; прямих витрат на оплату праці і соціальне страхування; амортизації основних засобів, інших прямих і непрямих витрат згідно з П(С)БО 16 [6] (наводиться у дужках)	90, 91

1	2	3	4
Інші операційні витрати	2180	Суми адміністративних витрат, витрат на збут, собівартості реалізованих оборотних активів (окрім продукції, товарів, фінансових інвестицій), необоротних активів; суми витрат, визнаних при створенні резервів сумнівних боргів, при списанні безнадійних боргів; втрати від знецінення виробничих запасів, від операційних курсових різниць та ін.; суми витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, витрат від зміни вартості поточних біологічних активів; належні до сплати у звітному періоді суми податків і зборів (наводяться у дужках)	96
Інші витрати	2270	Суми витрат на виплату процентів, втрати від участі в капіталі, собівартість реалізованих фінансових інвестицій, втрати від неопераційної курсової різниці, втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів (наводиться у дужках)	96
Разом витрати	2285	Рядок 2050+ рядок 2180+ рядок 2270 (наводиться у дужках)	
Фінансовий результат до оподаткування	2290	Рядок 2080 – рядок 2285	
Податок на прибуток	2300	Сума нарахованого у звітному періоді податку на прибуток (наводиться у дужках)	96
Чистий прибуток (збиток)	2350	(2290 – 2300)	

Таблиця 6.4

Зміст статей Звіту про фінансові результати за формою № 2-мс та відповідність рахунків спрощеного плану рахунків його статтям

Стаття Звіту про фінансові результати	Код рядка	Зміст статті	Оборот за рахунком
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Сума доходу від реалізації товарів, робіт, послуг, визнаного згідно з П(С)БО 15 [5], за вирахуванням непрямих податків і зборів та інших вирахувань з доходу	70
Інші доходи	2160	Сума доходу від операційної оренди активів; доходу від реалізації оборотних активів (окрім продукції, товарів, фінансових інвестицій), необоротних активів; доходу від операційної курсової різниці та ін.; сума доходу від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, доходу від зміни вартості поточних біологічних активів; сума дивідендів, процентів, доходів від участі в капіталі, від фінансових інвестицій, неопераційних курсових різниць та ін., визнаного згідно з П(С)БО 15 [5]	74
Разом доходи	2280	Рядок 2000+ рядок 2160	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Сума виробничої собівартості реалізованої продукції, яка складається з прямих матеріальних витрат; прямих витрат на оплату праці і соціальне страхування; амортизації основних засобів, інших прямих і непрямих витрат згідно з П(С)БО 16 [6] (наводиться у дужках)	90, 91

1	2	3	4
Інші витрати	2165	Суми адміністративних витрат, витрат на збут, собівартості реалізованих оборотних активів (окрім продукції, товарів, фінансових інвестицій), необоротних активів; суми витрат, визнаних при створенні резервів сумнівних боргів, при списанні безнадійних боргів; втрати від знецінення виробничих запасів, від операційних курсових різниць та ін.; суми витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, витрат від зміни вартості поточних біологічних активів; належні до сплати у звітному періоді суми податків і зборів; суми витрат на виплату процентів, втрати від участі в капіталі, собівартість реалізованих фінансових інвестицій, втрати від неопераційної курсової різниці, втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів (наводяться у дужках)	96
Разом витрати	2285	рядок 2050+ рядок 2165 (наводиться у дужках)	
Фінансовий результат до оподаткування	2290	рядок 2080 – рядок 2285	
Податок на прибуток	2300	Сума нарахованого у звітному періоді податку на прибуток (наводиться у дужках)	96
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	Рядок не заповнюється	
Чистий прибуток (збиток)	2350	(2290 – 2300)	

6.3. Завдання для самоперевірки

6.3.1. Контрольні запитання

1. Хто несе відповідальність за складання фінансового звіту фермерського господарства?
2. Як залежить фінансовий звіт фермерського господарства від характеру його виробничої діяльності?
3. Які терміни подачі фінансового звіту фермерського господарства?
4. У яких одиницях виміру здійснюється заповнення фінансового звіту фермерського господарства?
5. Що таке «Баланс фермерського господарства»?
6. З яких розділів складається Баланс?
7. Надайте визначення поняття «активи фермерського господарства». Наведіть приклади активів.
8. Що розуміють під «зобов'язання фермерського господарства»? Які види зобов'язань можуть виникати у фермерського господарства?
9. Визначте, що таке «власний капітал фермерського господарства».
10. Який принцип покладено в основу формування доходів і витрат фермерського господарства?
11. З'ясуйте поняття «доходи фермерського господарства». Наведіть приклади доходів.
12. Що являють собою «витрати фермерського господарства»? Наведіть приклади витрат.
13. Як розраховується фінансовий результат діяльності фермерського господарства?

6.3.2. Практичне завдання

Вправа 1. На 31 грудня 2015 року про майно господарства, його зобов'язання та капітал є такі дані:

- статутний капітал фермерського господарства становить 957 500 грн;
- на розрахунковому рахунку в банку в наявності 200 000 грн;
- у касі господарства знаходиться 5 000 грн;

- первісна вартість будівлі офісу – 230 000 грн;
- знос будівлі офісу – 21 000 грн;
- первісна вартість трактора МТЗ 82 «Беларусь» – 120 000 грн;
- знос трактора МТЗ 82 «Беларусь» – 20 000 грн;
- первісна вартість жатки валкової прищепної ЖДВЗ - 7,0 «Полісся» – 150 000 грн;
- знос жатки валкової – 28 000 грн;
- земельна ділянка вартістю 300 000 грн;
- меблі офісу вартістю 12 000 грн;
- пшениця врожаю 2014 року вартістю 50 000 грн;
- заборгованість покупців продукції – 6 000 грн;
- заборгованість перед банком за кредит на придбання насіння – 20 000 грн;

Скласти Баланс (форму № 1-м) на 31.12.2015 року.

Вправа 2. В таблиці 6.5 наведені показники роботи фермерського господарства.

Необхідно визначити показники, які не вказані в табл. 6.5.

Таблиця 6.5

Дані про результати роботи фермерського господарства

Показник	Варіант, грн			
	I	II	III	IV
1	2	3	4	5
Виручка від реалізації сільськогосподарської продукції (без ПДВ)	15 000	30 000	110 000	-
Запас готової сільськогосподарської продукції на початок періоду	2 000	3 500	-	-
Запас готової сільськогосподарської продукції на кінець періоду	2 833	-	11 000	8 400

Продовження табл. 6.5

1	2	3	4	5
Запас незавершеного виробництва на початок періоду	1 500	2 500	15 000	5 600
Витрати насіння, добрив, води	3 667	8 000	19 000	5 200
Заробітна плата робітників	-	10 500	18 000	11 600
Виробничі накладні витрати	2 833	9 500	-	7 200
Запас незавершеного виробництва на кінець періоду	3 000	4 500	9 000	-
Собівартість виробленої сільськогосподарської продукції	9 500	-	65 000	26 800
Собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції	-	19 500	84 000	29 200
Валовий прибуток фермерського господарства	-	-	-	9 600
Операційні витрати фермерського господарства	-	11 500	-	-
Прибуток (збиток)	1 500	-	- 6 000	2 800

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 02.07.2001 № 189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dtkk.com.ua.
3. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами від 25.06.2003 № 422 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/fpart91/idx91491.htm>.
4. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009 № 390. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN48748.html.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт

- суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 161/4382, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00/page>.
9. Борисовський Д.В. Системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва в аграрній сфері / Д.В. Борисовський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_149/46.pdf.
 10. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-п>.
 11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
 12. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.
 13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
 14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 № 790, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617, зі змін та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.

Додаток А

Основні терміни і поняття

Активи – ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очкується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Баланс (звіт про фінансовий стан) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання, власний капітал.

Витрати – зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Господарський кодекс України – законодавчий акт, який встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності.

Грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Доходи – збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Запаси – це активи, які: утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством/установою.

Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла в наслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очкується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Малоцінні необоротні матеріальні активи – це предмети, строк корисного використання яких більше одного року, зокрема вартість сценічно-постановочних предметів, спеціальні інструменти і спеціальні пристосування, вартість яких погашається нарахуванням зносу за встановленою підприємством ставкою (нормою) з урахуванням очікуваного способу використання об'єктів та інші предмети, які за вартісними ознаками підприємством зараховано до складу малоцінних необоротних матеріальних активів.

Матеріальні активи – це основні засоби та оборотні активи у будь-якому виді, що відрізняється від коштів, цінних паперів, деривативів та нематеріальних активів.

Нематеріальні активи – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований.

Об'єкт основних засобів – це: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством/установою .

Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій,

очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Податковий кодекс України – законодавчий акт, який регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Складений капітал фермерського господарства – це капітал, утворений у результаті об'єднання майна громадян – членів господарства, який використовується для ведення діяльності.

Справедлива вартість – сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

Статутний капітал – це зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства.

Фермерське господарство – форма підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до Закону України «Про фермерське господарство».

Додаток Б

Регістри журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку для сільськогосподарських підприємств

Номер		Назва і призначення реєстрів
Журналу	Відомості	
1	2	3
<i>Облік грошових коштів, їх еквівалентів та грошових документів</i>		
1 с.-г.		Журнал-ордер 1 с.-г. по кредиту рахунків: 30 «Готівка»; 31 «Рахунки в банках»; 33 «Інші кошти»; 35 «Поточні фінансові інвестиції»
	1.1 с.-г.	Відомість по дебету субрахунків: 301 «Готівка в національній валюті»; 302 «Готівка в іноземній валюті»
	1.2 с.-г.	Відомість по дебету субрахунків: 311 «Поточні рахунки в національній валюті», 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті», 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті», 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»
	1.3 с.-г.	Відомість по дебету субрахунків: 331 «Грошові документи в національній валюті», 332 «Грошові документи в іноземній валюті», 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті»; 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»
		Аналітичні дані до рахунків 30, 31, 33
	1.4 с.-г.	Відомість по дебету субрахунків: 351 «Еквіваленти грошових коштів», 352 «Інші поточні фінансові інвестиції»
		Картка аналітичного обліку ощадних сертифікатів, придбаних підприємством

Продовження додатку Б

1	2	3
		Картка аналітичного обліку акцій невідомої емісії, придбаних з метою перепродажу
		Картка аналітичного обліку короткострокових облігацій, придбаних підприємством
Облік довгострокових та короткострокових позичок		
2 с.-г.		Журнал-ордер 2 с.-г. по кредиту рахунків: 50 «Довгострокові позики», 60 «Короткострокові позики»
Облік розрахунків, довгострокових та поточних зобов'язань		
3 А с.-г.		Журнал-ордер 3 А с.-г. по кредиту субрахунку: 372 «Розрахунки з підзвітними особами»
3 Б с.-г.		Журнал-ордер 3 Б с.-г. по кредиту рахунків: 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»; 34 «Короткострокові векселі одержані»; 37 «Розрахунки з різними дебіторами»; 38 «Резерв сумнівних боргів»; 51 «Довгострокові векселі видані»; 62 «Короткострокові векселі видані»
	3.1 с.-г.	Відомість аналітичного обліку одержаних і виданих векселів
	3.2 с.-г.	Відомість аналітичного обліку розрахунків з іншими дебіторами
3 В с.-г.		Журнал-ордер 3 В с.-г. по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
	3.3 с.-г.	Реєстр операцій за розрахунками з постачальниками та підрядниками
3 Г с.-г.		Журнал-ордер 3 Г с.-г. по кредиту рахунків: 17 «Відстрочені податкові активи»; 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»;

Продовження додатку Б

1	2	3
		53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»; 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»; 55 «Інші довгострокові зобов'язання»; 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»; 64 «Розрахунки за податками й платежами»; 65 «Розрахунки за страхуванням»; 654 «За індивідуальним страхуванням»; 655 «За страхуванням майна»; 67 «Розрахунки з учасниками»; 68 «Розрахунки за іншими операціями»; 69 «Доходи майбутніх періодів»
	3.4 с.-г.	Відомість аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями
	3.5 с.-г.	Відомість аналітичного обліку розрахунків з бюджетом
Облік необоротних активів і фінансових інвестицій		
4 А с.-г.		Журнал-ордер 4 А с.-г. по кредиту рахунків: 10 «Основні засоби»; 11 «Інші необоротні матеріальні активи»; 12 «Нематеріальні активи»; 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»; 16 «Довгострокові біологічні активи»; 19 «Гудвіл»
	4.1 с.-г.	Відомість аналітичного обліку по рахунках: 10 «Основні засоби»; 11 «Інші необоротні матеріальні активи»
	4.2 с.-г.	Відомість аналітичного обліку довгострокових біологічних активів
	4.3 с.-г.	Відомість аналітичного обліку по рахунках: 12 «Нематеріальні активи»,

Продовження додатку Б

1	2	3
		19 «Гудвіл»
	4.4 с.-г.	Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом на початок року
	4.5 с.-г.	Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, які надійшли або вибули
	4.6 с.-г.	Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за місяць
	4.7 с.-г.	Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, за методом, передбаченим податковим законодавством
4 Б с.-г.		Журнал-ордер 4 Б с.-г. по кредиту рахунків: 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 15 «Капітальні інвестиції»
	4.8 с.-г.	Відомість аналітичного обліку капітальних інвестицій
	4.9 с.-г.	Відомість аналітичного обліку довгострокових фінансових інвестицій
<i>Облік запасів та витрат діяльності</i>		
5 А с.-г.		Журнал-ордер 5 А с.-г. та відомість по рахунках: 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 25 «Напівфабрикати», 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 28 «Товари»
5 Б с.-г.		Журнал-ордер 5 Б с.-г. по кредиту рахунків: 65 «Розрахунки за страхуванням» субрахунках: 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового

Продовження додатку Б

1	2	3
		державного соціального страхування»; 652 «За соціальним страхуванням»; 654 «За індивідуальним страхуванням»; 655 «За страхуванням майна»; 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»
	5.1 с.-г.	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку витрат
	5.2 с.-г.	Книга обліку розрахунків з депонентами
	5.3 с.-г.	Зведена відомість за розрахунками з робітниками та службовцями
	5.4 с.-г.	Відомість аналітичного обліку по рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням» субрахунках: 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»; 652 «За соціальним страхуванням»; 654 «За індивідуальним страхуванням»; 655 «За страхуванням майна».
5 В с.-г.		Журнал-ордер 5 В с.-г. по рахунках: 23 «Виробництво»; 24 «Брак у виробництві»; 39 «Витрати майбутніх періодів»; 91 «Загальновиробничі витрати»; 92 «Адміністративні витрати»; 93 «Витрати на збут»
	5.5 с.-г.	Звіт про витрати та вихід продукції основного виробництва
	5.6 с.-г.	Звіт про витрати та вихід продукції (робіт, послуг) інших виробництв
	5.7 с.-г.	Звіт про загальновиробничі витрати
	5.8 с.-г.	Звіт про адміністративні витрати

Продовження додатку Б

1	2	3
	5.9 с.-г.	Звіт про витрати на збут
	5.10 с.-г.	Зведена відомість до Журналу-ордера № 5 В с.-г.
5 Г с.-г.		Журнал-ордер 5 Г с.-г. по кредиту рахунків: 90 «Собівартість реалізації»; 94 «Інші витрати операційної діяльності»; 95 «Фінансові витрати»; 96 «Втрати від участі в капіталі»; 97 «Інші витрати»; 98 «Податок на прибуток»
	5.12 с.-г.	Відомість аналітичних даних про витрати по рахунках: 94, 95, 96, 97, 98.
6 с.-г.		Журнал-ордер 6 с.-г. по кредиту рахунків: 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»; 70 «Доходи від реалізації»; 71 «Інший операційний дохід»; 72 «Дохід від участі в капіталі»; 73 «Інші фінансові доходи»; 74 «Інші доходи»; 76 «Страхові платежі»; 79 «Фінансові результати»
	6.1 с.-г.	Реєстр документів по реалізації готової продукції, біологічних активів (безготівкові розрахунки)
	6.2 с.-г.	Реєстр документів по реалізації товарів, робіт та послуг, виробничих запасів (безготівкові розрахунки)
	6.3 с.-г.	Реєстр документів по реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів за готівку (за цінами реалізації)
	6.3а с.-г.	Реєстр документів по реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг,

Продовження додатку Б

1	2	3
		виробничих запасів за готівку (за обліковими цінами)
	6.4 с.-г.	Відомість аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів
	6.5 с.-г.	Книга аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів
	6.6 с.-г.	Відомість аналітичного обліку по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»
	6.7 с.-г.	Відомість аналітичних даних про доходи по рахунках: 71, 72, 73, 74, 76, 79
	6.8 с.-г.	Оборотна відомість по аналітичних рахунках з реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів
Облік власного капіталу і забезпечення зобов'язань		
7 с.-г.		Журнал-ордер 7 с.-г. по кредиту рахунків: 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»; 41 «Капітал у дооцінках»; 42 «Додатковий капітал»; 43 «Резервний капітал»; 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»; 45 «Вилучений капітал»; 46 «Неоплачений капітал»; 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»; 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
	7.1 с.-г.	Відомість аналітичних даних по рахунку 42 «Додатковий капітал»
	7.2 с.-г.	Відомість аналітичних даних по рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»
	7.3 с.-г.	Відомість аналітичних даних по рахунку

Продовження додатку Б

1	2	3
		47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»
	7.4 с.-г.	Відомість аналітичних даних по інших рахунках обліку власного капіталу: 40, 41, 43, 45, 46
	7.5 с.-г.	Відомість аналітичних даних по рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
Облік поточних біологічних активів		
8 с.-г.		Журнал-ордер 8 с.-г. по кредиту рахунку 21 «Поточні біологічні активи»
	8.1 с.-г.	Відомість аналітичного обліку поточних біологічних активів рослинництва
	8.2 с.-г.	Відомість аналітичного обліку поточних біологічних активів тваринництва
	9 с.-г.	Відомість позабалансового обліку за рахунками: 01 «Орендовані необоротні активи»; 02 «Активи на відповідальному зберіганні»; 03 «Контрактні зобов'язання»; 04 «Непередбачені активи й зобов'язання»; 05 «Гарантії та забезпечення надані»; 06 «Гарантії та забезпечення отриманні»; 07 «Списані активи»; 08 «Бланки суворого обліку»; 09 «Амортизаційні відрахування»
		Головна книга
		Бухгалтерська довідка
		Аркуш-розшифровка

Додаток В Фінансовий звіт

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство _____

Територія _____

Організаційно-правова форма
господарювання _____

Вид економічної діяльності _____

Середня кількість працівників, осіб _____

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон _____

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

		01

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

на _____ 20__ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012	()	()
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси,	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

2. Звіт про фінансові результати
за _____ 20__ р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	()	()
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290		
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350		

Керівник _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Додаток Г
Спрощений фінансовий звіт

Додаток 2
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

СПРОЩЕНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство _____

Територія _____

Організаційно-правова форма _____

господарювання _____

Вид економічної діяльності _____

Середня кількість працівників, осіб _____

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон _____

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

		01

1. Баланс
на _____ 20__ р.

Форма № 1-мс

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012	()	()
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточна дебіторська заборгованість	1155		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		

розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
Баланс	1900		

Продовження додатка 2

2. Звіт про фінансові результати
за _____ 20__ р.

Форма № 2-
мс

Код за
ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Інші доходи	2160		
Разом доходи (2000 + 2160)	2280		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Інші витрати	2165	()	()
Разом витрати (2050 + 2165)	2285		
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290		
Податок на прибуток	2300		
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350		

Керівник _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
5. ФОРМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ.....	5
5.1. Проста форма обліку для фермерських господарств.....	5
5.2. Спрощена форма обліку для фермерських господарств.....	12
5.3. Проста форма обліку для малих підприємств.....	16
5.4. Спрощена форма обліку для малих підприємств.....	20
5.5. Завдання для самоперевірки.....	26
5.5.1. Контрольні запитання.....	26
5.5.2. Практичне завдання.....	27
6. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	29
6.1. Баланс фермерського господарства.....	30
6.2. Звіт про фінансові результати фермерського господарства.....	31
6.3. Завдання для самоперевірки.....	48
6.3.1. Контрольні запитання.....	48
6.3.2. Практичне завдання.....	48
ЛІТЕРАТУРА.....	51
Додаток А Основні терміни і поняття.....	54
Додаток Б Регістри журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку для сільськогосподарських підприємств.....	57
Додаток В Фінансовий звіт.....	65
Додаток Г Спрощений фінансовий звіт.....	67

Навчальне видання

Король Григорета Олександрівна

Труш Юлія Тимофіївна

Акімова Тетяна Валеріївна

ОБЛІК У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Розділ II. Форми ведення бухгалтерського обліку
та фінансова звітність фермерського господарства

Навчальний посібник

Тем. план 2016, поз. 175

Підписано до друку 24.10.2016. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 412. Умов. друк. арк. 4,06. Тираж 100 пр. Замовлення № 157.

Національна металургійна академія України
49600, Дніпро-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ